

Glas za veznikov

Leto II - Št. 300

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 4 lire

TRST, torek 11. junija 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 Telefon št. 93354 in 3443

OGLASI: Cena za mihmetar visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, mrtvaški L. 36 (osmrtice L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek na vrstni list. Pridatki: Oglase sprejema izključno: S.P.I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Zborovanje britanskih laburistov

„Zahodna demokracija ne bo propadla, ne kot ideja in ne kot ustavni ustroj.“

O ROMUNSKEM ODGOVORU AMERIŠKI VLADI

Washington, 11. junija

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo splošni komentar o romunskem položaju. V njem poudarja, da je romunska vlada dala meseca januarja 1946 zagotovila, da bo v najkrajšem času razpisala volitve. Do zdaj pa ni bilo določila dneva volitev.

Ravno tako niso določili nobenega roka za razpisovanje in razglasitev volilnega zakona ter niso razpisali nobenega ukrepa za poplavo volitev. Čeprav so že izpovedali pripravljenost, da bo to delo zelo obsežno, ker od decembra 1937 dalje ni bilo volitev in bi bilo torej potrebno naglo ukrepanje, vendar niso mogli volitve izvesti.

O svobodni tiskarji in radiu v Romuniji opozarjajo, da od vseh časopisov, ki izhajajo v Bukaresti, razporejena tradicionalni stranki, kmetijska stranka in narodni liberalci vsaka le s enim dnevnikom, medtem ko nimata možnosti, da bi izdajali kakšen list v pokrajini. Vlada pa ima na razpolago v sami Bukaresti deset dnevnikov, poleg desetih tednikov in štiriinajstih dnevnikov na deželi. Nadalje v listih tradicionalnih strank sistematično cenzurirajo izjave predsednika Združenih držav in najuglednejših ameriških uradnih osebnosti, kakor senatorja Vandenberg, in črtajo vsa mesta, ki ne bi ugodila Sovjetski zvezi, medtem ko pripadajočim izjavam Stalina in Molotova dobesedno na prvem mestu. Tako so n. pr. spomeniki Združenih držav z dne 5. februarja, ki se sklicujejo na zagotovila romunske vlade kot na temelj njenega priznanja a strani Združenih držav, objavili v nevidni obliki in je to radlo docela prizrli. Komentar poudarja dalje, da se neredi na zborovanjih opozicijskih strank po vsem videzu pobuda vlade ali jih vsaj tolerira. Na koncu opozarja ameriško zunanje ministrstvo, da se zastopniki tradicionalnih strank, ki so jih sprejeli v romunsko vlado, ko se je razpisala januarja letošnjega leta, pritožujejo, da jih skušajo namenovati izključiti od aktivne udeležbe na vladi.

Spopadi na univerzi v Cluju

Po spopadih, ki so se dogodili na univerzi v Cluju med romunskimi in madžarskimi študenti in ki jih je udeležilo tudi nekaj delavcev, je notranji minister Georgesescu šel na mesto, da bi izvedel preiskavo. Preiskavo bo započel tudi v pokrajini Oltenia, kjer naj bi bili — kot je sporočil „Liberaltu“, glasilo narodne liberalne stranke — člani te stranke celi strelci a strani pripadnikov ostalih političnih strank.

SPORAZUM V MOSKVI

Sovjetska zveza bo Jugoslaviji dobavljala orožje, strelivo in drugo vojno gradivo

MOSKVA, 11. junija — «Tanjug» je nocoj izdal sledeče sovjetsko-jugoslovansko poročilo o bivanju delegacije in jugoslovanskega ministrskega predstavnika maršala Tita v Moskvi: «Dne 8. junija so se končala pogajanja med sovjetsko vlado in delegacijo jugoslovanske vlade. Pri pogajanjih, ki so bila med ministrskim predstavnikom Sovjetske zveze Stalinom, zunanjim ministrom Molotovom in ministrom za trgovino s tujino Mikojanom ter jugoslovansko delegacijo pod predstvom maršala Tita na drugi strani, so razpravljali — v soglasju sovjetsko-jugoslovanske pogodbe za medsebojno pomoč in po vojno sodelovanje, ki so se sklenili dne 11. aprila 1945 — o vprašanjih, ki zadevajo obsežni sporazum v vseh vprašanjih, ki zadevajo gospodarsko sodelovanje, trgovino, nabave jugoslovanske vojske in sodelovanje na tistem, kulturnem in političnem področju.

«Vlada Sovjetske zveze se je izjavila pripravljena, da nabavi jugoslovanske vojske orožje, strelivo in ostalo gradivo na podlagi nakazila dolgoročnega posojila ter tudi, da nudi Jugoslaviji popolno pomoč, da more uspešno izvesti svoje vojno industrijo. Trgovinska pogajanja, ki so jih vodili med obema vladama, so bila kronana s sklenitvijo sporazuma za medsebojno izmenjavo blaga. Sovjetska vlada je dala dokazne znatnega razumevanja, ko je nudila pomoč jugoslovanskemu gospodarstvu, kar zadeva dobavo surovine, kakor tudi tehnične in drugega gradiva. Pogajanja so se tudi o gospodarskem sodelovanju med obema prijateljskima državama.

MARŠAL TITO SE JE VRNIL V JUGOSLAVIJO

Beograd, 11. junija

Včeraj dopoldne ob 10 uri je maršal Tito došel iz Moskve na zemljopisno letališče. Skupaj s spremstvom maršala Tita je prišel tudi sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Lavrentjev. V drugem letalu, ki je istočasno pristalo, je prišla jugoslovanska trgovinska delegacija s trgovinskim ministrom Nikolom Petrovičem na čelu.

VOLITVE V TURČIJI

Ankara, 11. junija

Turška poslanska zbornica je sklenila, da bodo volitve 29. julija, in to v skladu z volilnim zakonom, ki so ga nedavno sprejeli in ki je nameni razpisati volitve za posamezne okrajne volilne okraje in splošnim neposrednim.

Predstavniki britanskega imperija



Nedavno se je v Londonu zaključila konferenca ministrskih predstnikov britanske zajednice narodov. Od leve na desno vidimo: britanskega ministrskega predstnika Attleeya, Bevina, Masseyja, Mackenzie Kinga, Nasha in dr. Ewatta.

V soboto sestanek 4 ministrov NEMČIJA FEDERACIJA 11 do 12 držav

Razpravljali bodo verjetno o angleškem načrtu za federalizacijo Nemčije Komisija v Tripolitanijo

LONDON, 11. junija — Štirje zunanji ministri bodo v soboto spet prišli v delo. Med najtežjimi vprašanji, ki so na dnevnem redu, bodo verjetno načrti za novo ustavno obliko Nemčije. Iz Washingtona poročajo, da je ameriška vlada namenjena federalističnim predlogom, ki jih je po vsem videzu pripravila britanska vlada. Toda o tem nobenega potrdila s strani odgovornih londonskih krogov. V spominu je še, da je zunanji minister Bevin prejšnji teden v govoru pred zbornico označil federalno reorganizacijo Nemčije kot možno, da pa ni o tem ničesar natančneje povedal.

Dopisnik lista «Times» iz Pariza poroča nadaljnje podrobnosti o predlogu, ki ga je britanski delegat pri svetu namestnikov zunanjih ministrov predložil v soboto. Predlagal je, naj bi poslali v Tripolitanijo in Cirenajki komisijo štirih držav, da bi ugotovila želje domačega prebivalstva, vendar je opozoril svoje tovariše — kakor pravi dopisnik lista «Times» — da se cuti Velika Britanija vezana na obljubo, ki jo je dala plemenu Senussijem, da ne bo privolila, da bi Italija spet zavladala v Cirenajki. Med drugim je britanski delegat pripomnil, da je v Tripolitaniji in Cirenajki italijanska jedra ena dvajsetina celotnega prebivalstva, ki znaša 750.000 ljudi.

V razpravi o predlogu za ustanovitve zvezne Nemčije piše «Yorkshire Post»: «Moramo biti naklonjeni vsakemu poizkusu za vzpostavitev enotnega postopka za vso Nemčijo. Z zadovoljstvom smo vzeli na znanje, da so ta načrt izdelale britanske oblasti in da je odobrilo ameriško zunanje ministrstvo.

Predlog za ustanovitev zvezne Nemčije, sestavljene iz 11 ali 12 potencialno avtonomnih držav, bodo predložili v soboto na sestanku 4 zunanjih ministrov in čeprav potek zadnjih dogodkov ne nudi optimizma, lahko računamo na koristna dejstva, da bo imel tako močnejše zagovornike.

List nadaljuje: «Predlogi, ki jih

upoštevajo velike škode, ki jo je delala utrpela v vojni. Tuji novinarji so zdaj prvič dobili dovoljenje za obisk Bele Rusije. Iz prestolnice Moskva pošilja Reuterjev dopisnik sledeče poročilo: Bela Rusija nudi obiskovalcu vsepovsodni pogled uničenja. Mesta so v razvalinah in deloma so poškodovana. Dve leti po končani vojni je še vedno dva milijona kmetov brez strehe. Tri četrtine mesta Minsk — nedolgo dopisnik — niso druga tega kot kup razvalin.

Zunanji minister Bele Rusije Kiselev je izjavil: «Ob pogledu na razvaline lahko razumete, kako smešno je misliti, da mi hočemo ponovno vojno».

Set urada ustanove UNRRA za Belo Rusijo Lovoski je izjavil nekemu dopisniku, da imajo nujno potrebo po masšobni, mesu in poljedelskih strojih. Ni lakote — je dodal — toda v mnogih krajih se hranijo izključno s kruhom in krompirjem.

V Ukrajini je suša

Velik del posevkov je že uničen - Novinarji prvič po vojni v Beli Rusiji - Pomoč ustanove UNRRA

Petor Rudnicki je izjavil nato, da je nemška opozilnost za pustila Ukrajino v strašnem pomanjkanju poljedelskih strojev. UNRRA je odobrila v svojem programu za poljedelsko obnovo deleže 18.500.000 dolarjev in do danes so poslali že 24.000 ton blaga. Po načrtu so poslali poljedelske semen po 13.300 in 13.000 ton.

Razumeli so nujno potrebo po traktorjih in 1.600 traktorjev, od katerih morajo polovico predati v prvi polovici tega leta, je vključenih v program ustanove UNRRA. Vota, ki jo v celoti predvideva program ustanove UNRRA za Ukrajino, znaša 189 milijonov dolarjev, od katerih predstavlja 69 milijonov vrednot do prejetega blaga ali blaga, ki je na poti.

Rudnicki je kočno zahteval pomoč Ukrajini še nadalje po koncu leta (po sedanjem načrtu bi se morala a tem datumom pomoč nehati) in to zaradi

Razprava proti Mihajloviču

Česa ga v obtožnici dolžijo 60 tujih novinarjev prisotnih

BEOGRAD, 11. junija — Včeraj dopoldne po 9. uri se je pričela v veliki dvorani pehotne šole na Topčideru v Beogradu razprava proti skupini vojnih zločincev, kakor jih naziva obtožnica, z generalom Dražo Mihajlovičem, na čelu.

Javno obtožbo zastopa polkovnik Miloš Minić in dva namestnika. Člani vrhovnega vojaškega sodišča republike Jugoslavije so: Mihajlo Djordjevič kot predsednik ter podpolkovnika Milija Laković in Mihajlo Janković kot člana. Namestnika sta major Stanković in Mirko Ilić.

Ob prihodu članov sodišča je občinstvo vstalo. Nato so privdli v dvorano obtožence, med njimi generala Dražo Mihajloviča. Občinstvo, ki je do kraja napolnilo dvorano, je ob prihodu obtožencev začelo vpiti prihanje a se je pomirilo, ko je predsednik pozval vse na red.

Predsednik je nato pozval obtožence, da povedo svoje osebne podatke. Prvi je s tihim glasom odgovoril Mihajlovič. Ko so vsi obtoženci povedali svoje osebne podatke, je javni tožilec začel citati obtožnico.

Razpravi prisostvuje nad 60 tujih novinarjev in kinematografski operaterji iz veliko držav.

Obtožbe proti generalu Mihajloviču so:

1. da je ustanovil četniško organizacijo «za gverilsko vojno, ki jo je imenoval «jugoslovanska vojska v domovini».

2. da je uporabil to organizacijo, da bi zatrl osovobodno borbo jugoslovanskih narodov.

3. da je zagrešil neštete vojne zločine vseh vrst.

Mednarodni opazovalec lista «Pravda» piše: «O bačetku razpravljaj o britanski politiki v spodnji zbornici je Bevin prikazal stališče vlade o vprašanjih, ki so jih predložili Svetu zunanjih ministrov. Z ozirom na vsa ta vprašanja je britanski minister vztrajal pri zadržanju, ki ga je vzdrževalo britansko odposlanstvo na pariški konferenci.

To pa nikakor ni oviralo Bevina, da je izrazil željo, naj se sovjetsko odposlanstvo vrne v Pariz pripravljeno sprejeti anglo-ameriške predloge o vprašanju mirovne pogodbe z Avstrijo, o italijansko-jugoslovanski meji, o bivših italijanskih kolonijah, o italijanski vojni odškodnini, o plovi po Donavi in ostalih vprašanjih. To je dejal Bevin — je najboljša potrditev zaupanja in medsebojnega razumevanja.

«Toda kakaj britanski minister postavlja koncesije samo na ece stranke kot potrdilo za zaupanje in medsebojno razumevanje? Jasnost pogajanj dajo celo misli na željo, da bi vsilili svojo voljo ostalim. Pri pogajanjih med enakimi silami ta želja ne more imeti nobenega uspeha. Toda zdaj je, da sodobna britanska diplomacija lju bi zatekati se k fraziranju.

Pobeg jeruzalemskega muftija

LONDON, 11. junija — Predstavniki britanskega zunanje ministrstva je izjavili, da bo Velika Britanija zahtevala od francoske vlade pojasnila o okoliščinah, v katerih je jeruzalemski veliki mufti zapustil Francijo. Francoski uradniki so včeraj potrdili vest, da je mufti zapustil Francijo, kjer je prebil preteklo leto. Na Srednjem Vzhodu se vztrajno širijo glasovi, da je veliki mufti zdaj v Siriji in da se bo udeležil, sestanka arabske lige v Bludanu.

Reuterjev diplomatski dopisnik piše, da Velika Britanija nima jeruzalemskega muftija za svojega zločince, čeprav meni, da je odgovoren za prekršitve vojaških prepisov v Palestini.

V Siriji je naredilo velik vtis izginotje vplivnega jeruzalemskega muftija Haja Amina El Huseinija iz Francije.

V splošnem se domnava, da bi se mogel pojaviti v kakšnem kraju pri vasi, kjer razpravlja 30 delegatov sveta arabske lige o bodočnosti Palestine. Uradniki sirjske policije so dobili ukaz, da natančno preiščejo litišne potnikov. Predhodna poročila, na podlagi katerih naj bi prišel mufti v Damask z letalom, niso potrjena.

Britanska delegacija v Damasku je zanikala vest, po kateri naj bi jeruzalemski mufti prispeval v mesto.

Neki visoki predstavnik francoske policije, kateremu je bilo poverjeno nadzorstvo tujcev v Franciji, naj bi bil razrešen službe po izginotju muftija. Istočasno vrši ameriško zunanje ministrstvo preiskavo o vesti, po kateri naj bi se del predvidenega potovanja z letalom jeruzalemskega muftija proti Srednjemu Vzhodu izvedel na krovu nekega prevoznega letala ameriške vojske. Ministrstvo črna nobene informacije o izginotju muftija.

ZAPISKI

OBNOVA GRČIJE

III.

Pod vlado predstavnika Sophoulisa so spet obnovili vrednost grškega denarja. Njegovo višino so držali na nekoliko nenavaden in kratkotrajen način s tem, da so prosto prodajali zlato. Toda ta doba je prinesla vsaj nekaj oživitve trgovine, ki je dvignila industrijsko proizvodnjo od 5 na 15 odstotkov običajnega obsega. Gladki potek volitev in močna desničarska vlada, ki je izšla iz novega parlamenta, je še bolj okrepila gospodarsko dejavnost in olajšala do izvestne mere denarno krizo. Nekaj konstruktivnih ukrepov, katere je predlagala britanska gospodarska mislija, so tudi že izvedli.

To je nekaj dobrega, toda to na noben način ni vse. Če bi odklon na desno, katerega so ugotovili pri volitvah, pomenil močno vlado, ki bi bila sposobna izvesti gospodarski načrt, katerega delu nujno potrebuje, bi bilo vse v redu. Na nesrečo so sedanja vlada in njene pristavi vse preveč tesno povezani v tistimi denarnimi krogi, ki so torpedirali Varvaroskopske načrte. Če hočemo opisati položaj v rožnatih besedah lahko rečemo, da morajo novi ministri leše pokazati, da razumejo nujnost bistvenih reform, katere zahteva položaj, razen tega pa veliko razumevanost za njihovo pravilno izvedbo. Če se hoče Grčija rešiti pred takšno nesrečo, v kakršni se dan živi Madžarska, morajo bogatejši krogi pokazati izvestno mero poštrevovalnosti. Priti mora do sodelovanja med kapitalom in delom. Vlada mora za vsako ceno najti sredstva, da odstrani nastrojstvo in nezaupanje, ki deli desnice od leve, kar je posledica zločinov in zmot preteklosti. Če bodo kraljevi pristaji, ki so zdaj na oblasti, to mogli izvesti, tedaj bi se v prihodnjem letu lahko z zaupanjem obrnili na narod, naj pozove kralja nazaj v domovino.

Vendar pa je mnogo znakov, da je velik del kraljevih pristavev med poslanci v novem parlamentu v zelo neodgovornem duševnem razpoloženju, ki stremi za tem, da se vrne kralj v deželo na vrat na nos s pomočjo potvorenega ljudskega glasovanja. To pa pomeni gnati deželo v zmešnjavo. Britanski veleposlanik in gospodarski svetovalec bodo brez dvoma naredili vse, kar je v njihovi moči, da bi to preprečili, toda čini lahko vplivajo na razvoj samo posredno preko grških ministrov. Razen tega pa ni videti, da bi grška vlada imela svoje skrajnejše pristavev pod nadzorstvom. Vpliv kraljevega namestnika tudi ne bo mnogo zalegel, ker ga sedanjí desničarski vladi krogi imajo za nezakonitega vasilca. Edini mož, ki lahko drž kraljeve pristavev v pravih mejah, da ne bi izvedli kakšne budalosti, je kralj sam kot resnični poglavar rojalistične stranke.

Če je kralj nesposoben ali ne razpoložen, da bi izvedel ta nemirjalni korak pri svojih pristajih, je videti, da je desničarska diktatura nekaj, čemur se Grčija ne bo mogla izogniti. Levčarski krogi že mislijo, da se bo to zgodilo in ne štedijo z zlonamernimi obdolžitvami Britanije, češ da hoče to doseči. Če bo britanska vlada posredovala, da bi to preprečila, ne bo dosegla drugega, kot da se bo omalovalovalca gonja s protisil prenesla z leve na desnico. Zdi se, da Grki niso sposobni, da bi sami sebe prilagodili kakšni srednji poti. Na ta ali oni način se bo Velika Britanija znašla v položaju, ki jo bo silil, da bi vršila nalogo posrednika in bo kot vse dolbonamerne osebe, ki skušajo posredovati med sprtim možem in ženo predmet napadov z obeh strani. (Konec)

VZPOSTAVITEV ODOŠAJEV MED SOVJETSKO ZVEZO IN ARGENTINO

London, 11. junija

Uradno glasilo sovjetske komunistične stranke «Pravda» je označilo obnovev diplomatskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Argentino kot «nesporni doprinos k utrditvi miru». Tajski ameriškega zunanjeje ministrstva Mc Dermott je izjavil, da Združene države menijo, da nimajo diplomatski odnosi med Argentino in Sovjetsko zvezo «nikakega posebnega pomena».

V Argentini vidijo v prihodu Mesasermitha, novega veleposlanika Združenih držav v Argentini, možnost za izboljšanje do zdaj napetih odnosov med Združenimi državami in Argentino.

Prihod tega diplomatakega zastopnika zaključuje dobo 8 mesecev, ko Združene države niso imele poslanika v Buenos Airesu in nekateri opazovalci mislijo, da pomeni tudi spremembo politike, ki jo je vodila vlada Združenih držav proti Argentini v zadnjih nekaj letih.

IZDAJA NOVIH KOVANECV V ITALIJI

Rim, 11. junija

Državna kovnica bo izdelala in dala v promet v zamenjavo kovance iz aluminia in bronu ter državnih novčanic, ki so zdaj v prometu. Kovance nove izdaje po 10 lir, 5 lir, dve litri in po eno liro.

PO SESTIH LETIH Televizijski prenosi iz Veliki Britaniji POPOLNOMA JASNE SLIKE

Ob koncu preteklega tedna so v Veliki Britaniji spet začeli s televizijskim prenosom slik. Na tem polju so zdaleč dosegli — k čemu so pripomogli raziskovanja za vojne potrebe — znatno izboljšanje na tehničnem polju. Prvi prenos je bil ob začetku precej nejasen in moten, toda pozneje se je pokazala popolnoma jasna slika.

Letna naročnina za televizijske sprejemne aparate znaša 3 pa angliške funta.

Potniški promet med Leningradom in Londonom TURISTONE LADJE Z VSEM UGODJEM

V nedeljo so otvorili pomorski potniški promet med Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo. Iz Leningrada je odplula v London prvi parnik «Sestorenska». Tako so obnovili neposredni potniški promet med obema mestoma, ki je obstojal že pred vojno.

Na tej poti bodo uporabljali turistične ladje z razkošnimi kabina, restavracijami in drugimi ugodnostmi. Ladje se bodo ustavljale tudi v Helsinkih in Stockholmu. Vojna je trajala sedem dni.

Preučevanje vulkanov EKSPEDICIJA NA KAMCATKO IN KURILE

Iz Moskve poročajo, da bo proti sredi julija odpravljena na polotok Kamčatko in na Kurile otoke ekspedicijska znanstvenikov, kjer bo preučevala delovanje vulkanov, ki so še aktivni.

To pot bodo za preučevanje vulkanov v Sovjetski zvezi prvič uporabljali letalske posadke. Uporabili bodo fotografski aparat, ki daje fotografije velikega formata v barvah.

Ref. ekspedicijske bo prof. Gavnenko; znanstveno vodstvo bo imel znani specialist za preučevanje vulkanov akademik Zavaritski. Ekspedicijska bo rabila za svoje delo približno 3 mesece.

Tat „Azijskega bisera“ OBDOBJE NA 10 LET ZAPORA

V petek je redno francosko sodišče obsodilo v odsotnosti Belgijca Yvona Coletta, ki je 15. maja preteklega leta zbežal iz neke uobolnice, na 10 let zapora in 50.000 frankov denarne kazni, in sicer zaradi tatvine «Azijskega bisera», ki je eden izmed največjih na svetu. Coletto, ženo in nekega sledovalca so obsodili na dve in pet let zapora zaradi sodelovanja pri tatvini. Iz zgodovine tega bisera je znano, da ga je imel najprej perzijski ovsaljevalci Nadir šah, ki ga je dobil med ropanjem v Delhi leta 1739; pozneje so bliser poklonili kitajskemu cesarju, ki je ukazal nekega ob njegovi smrti položiti v kredo, ki so jo odprli pred 30 leti. Neki kitajski mandarin je izročil nato bliser nekemu francoskemu mislonarju.

Kepa zlata

Na zlatih poljih pri Karaginu v Sovjetski zvezi, so našli kepo zlata, ki tehta 1,6 kg. To je ena izmed največjih kep, ki so jih našli na zlatih poljih mineralne družbe «Yenisejskij».

OBNOVA DRZAVNIH ARHIVOV BELE RUSIJE

Pred vojno je bilo v arhivih Bele Rusije shranjenih več kot 6 milijonov listin. Nemški napadalci so uničili mnoge izmed dragocenih listin ali so jih odpravili. Obnovitev arhivov Bele Rusije je začetla takoj po osvojitvi republike. Približno 1 milijon listin so odkrili v Nemčiji. Obnovili so še 4 osrednje arhive, 12 pokrajinskih in vse okrajne.

Čitajte „Glas zaveznikov“

P. G. WODEHOUSE

NOVINAR PSMITH

«Ali ste silšali, prijatelj Parker? Mislim, da ima prav. Cena...» Parker mu je zagrozil s pištolo. «Bodite mirni», je zašepetal, drugače se vam bo slabo godilo! Psmith je utihnil.

Zunaj so se spet začeli pogovarjati.

«Prav gotovo je bogataša», je dejal Kid, kot bi bil hotel zasledovati misel spremeljavalca. «Skoraj bi pogledal noter, kdo je.»

Psmith je videl kako ga je Parker zamišljeno pogledal. Dobrohotno se mu je nasmehljaval. Toda Parker mu ni vrnil nasmeha.

Slišala sta, kako se je Kid premaknil na cestnem pesku. Parker, alavni taktik, je prvič v tistem dnevu izgubil svoj mir. V upanju, da bi tako zakril Psmitha Kidu, ki se je blizil oknu, se je na pol vžigal, tako da je za trenotek obrnil čez pištolo do Psmitha. Prav to je nastopila črna Psmith. Njegova leva roka je bliskovito svignila navzgor, opri-

«CONSTELLATION» VODI

Prevažanje tovorov z letali

Oskrbovanje z bencinom med vožnjo

Ena izmed največjih težav na dolgih letalskih poteh, kakor je n. pr. preko Atlantskega oceana, je gospodarskega značaja. Treba je izenačiti, ali vsaj približati težo plačanega tovora s težo kuriva, kar omogoči nizke tovarne. Pred vojno je Anglija uvedla način oskrbovanja med potom. Med vojno se je moralo tisoč bombnikov tipa Lancaster oskrbovati na ta način, da so mogli z oddaljenih oporišč napadati Japonsko. Pred nedavnim so v Angliji predlagali oskrbovanje med potom tudi za težka tovarna letala na poti preko Atlantika.

Trenotno je to šele predlog, ki pa je naletel na ugovore. Eden izmed ugovorov je, da imajo težka letala skoraj vedno omejeno hitrost. Primer je Avro Tudor 2, ki lahko prevaža velike plačane tovarne, ima pa hitrost leteče trdnjave manj kot 250 milj na uro, medtem ko ima Tudor 1 mnogo manjši prostor za tovar, pa doseže hitrost 290 milj na uro. Oba imata enake motorje tipa Merlin. Družbe, ki upravljajo te proge, bodo v bodočnosti uporabljale letala z največjo hitrostjo letenja trdnjav, kar kaže klubjujejo napredni vetrovni; tako bo potrebno manjše število letal za vzdrževanje rednega prometa.

Vsi ti ugovori bodo upoštevanja vredni, če bo Velika Britanija imela na razpolago dovolj veliko število letal, da bo lahko zadostila prometnim potrebam. Vsekakor morajo letala, ki jih bodo lahko uporabljala za prekontinentalno službo, šele dobiti. Največ zaupanja imajo angleške družbe do letal «Constellations», ki jih izdelujejo v Ameriki. Istega mišljenja je tudi Holandska, katere družba KLM je že pred vojno naročila pet letal «Constellations» in še čaka nanje. Zato bo trenutno prišlo obratovlato z letali DC 4. Tudi Francija je naročila letala «Constellations», pa jih še ni dobila.

Angleška družba BOAC upa, da bo v najkrajšem času dobila letala «Constellations» in jih po enem mesecu poizkusnih poletov lahko postavila v promet. Medtem bo morala uporabljati letala, ki jih ima trenutno na razpolago. Potrebne najmanj pet letal Tudor 1 in določeno število letal Tudor 2.

Letal Tudor 1 lahko nosi na potlet 2000 milj, med Shannon in Ganderjem na Novi Zemlji, ob močnem nasprotneju vetru 500 milj na uro, tovar 16 potnikov in 500 kg pošte. Letalo Tudor 2 bi z oskrbovanjem med potom brez pristanka, lahko nosilo dvojni tovar med londonskim letališčem Heathrow in New Yorkom. Z oskrbovanjem med potom letalo ne izgubi časa. Letalo-cisterna leta vzporedno z letalom, ki nosi tovar, S poseben cevovod črpa gorivo iz cisterne v bencinski tank letala. Mehanizem je povsem preprost in so ga razvili v zadnjih letih, od leta '38 dalje, ko so delali potkuse na trgovskih progah med Anglijo in Ameriko. Ko je cisterna letalo splošno s potniškimi, se nekoliko nagne nazaj in leti nad potniškimi letalom, da bencin teče iz prvega v drugega. Poizkusi so bili kronani z uspehom celo v višinah nad 6000 m in v slabem vremenu. Izdelali so še tisoče letal Lancaster, ki lahko služijo kot cisterne. Izpremenba zahteva le malo truda. Če bo Velika Britanija navezana samo na svoja sredstva in ne bo letojnje polote prišla s prekontinentalno službo, bi bilo oskrbovanje med potom edini način ga zvišanje nosilnosti njihovih letal.

Strokovnjaki, ki so preučevali izdatke pri tem načinu oskrbovanja, zatrjujejo, da bi lahko prinesel velike koristi. Na primer za letalo Tudor 2 je izdatke za dvakratno oskrbovanje med potom med Anglijo in New Yorkom samo 1/10 odstotka od zvišanih dohodkov, ki bi jih imeli od večjega plačanega tovora. Predloženi načrt, po katerem bi letalo Tudor 2 lahko naložilo največji tovar za pot med Londonom in New Yorkom brez pristanka predvideva prvo oskrbovanje med potom nad Irsko obalo, drugo verjetno tri ali štiri sto milj pro-

ti Novi Zemlji, tretje pa v bližini Nove Zemlje. Tako bi potovanje 3000 milj bilo razdeljeno na 3 enake dele, in sicer ne glede na razdaljo, marveč na čas. Strokovnjaki, ki zagovarjajo načrt, menijo, da bi letalo cisterna s pomočjo razdalje brez težav našlo tovarno letalo. Natančnejše uspehe bodo ugotovili po daljšem času uporabe. Z gospodarskega gledišča ima velike prednosti, zlasti za atlantske proge.

Isti način oskrbovanja so predlagali tudi za pot med Anglijo in dominijoni, toda v tem primeru so pogori drugačiji. Potniško letalo, ki bi letelo brez pristanka z oskrbovanjem med potom 20 ur iz Anglije v Južno Afriko, bi moralo nositi dvojno moštvo, dvojno zalogo hrane in vode. Letala družbe BOAC so doslej pristajala po petih ali šestih urah, da so se okrbela z bencinom in hrano ter da so izmenjala moštvo. Če bi uvedli novi način oskrbovanja, bi velik del dobička zaradi večjega tovora šel v izgubo na račun večjega zalog hrane in dvojnega moštva. Na prekontinentalnih progah ti pomisleki izostanejo, ter bodo zlasti letos, ko Angliji še primanjkuje letal, letalske družbe uveljavljale oskrbovanje med potom, kjer bo to le kolikorjogo.

Sovjetski flak prof. Grigorij Pokrovski je izjavil, da bi mogla uničenja, ki sta jih povzročili atomski bombi v japonskih mestih Hirošimi in Nagasakiju, povzročiti tudi s cenejšimi, navadnimi bombami. «Atomska sila — je dejal Pokrovski — v tej vojni ni igrala posebne vloge. Izredno visoki proizvodni stroški izključujejo možnost proizvodnje atomskih bomb v veliki množini. Vojaki učinki atomake bombe ne morejo nadomestiti učinkov ostalih vrst orodij.

Iz Mukdena v Mandžuriji je spela vst, da je umrl zadet od srčne kapi mons. M. Blois, ki je bil tam apostolski vikar od leta 1921; po zadnji reviziji katoliške hierarhije je postal nadškof.

Vatikanski radio je javil, da so sovjetski vojaki na Koreji ubili dva benediktinska misijonarja. Radjska postaja je dodala, da so opazili na cerkev misijonarjev zasledile korejske sile in osebe samostana zaprle. Solske prostore so zasedli in ustanovili laične kole po sovjetskih načelih.

Zastopniki evropskega oddeska «British Overseas Airways» in italijanske vlade so v Rimu podpisali sporazum o ustanovitvi anglo-italijanske letalske družbe, Italija bo v novoustanovljeni družbi sodelovala s 60% kapitala, evropski

veliko. Pozneje vam bom povedal. Zdal bi vas prosil, da udatite za vašo močno pestjo soferja in da s vseh strani. Maoprednež je. «Prijatelj je zbežal, je dejal prvi spremeljalec.

«Gotovo», je priznal drugi. «Kaj se je torej zgodilo, gospod Smith?» je ponovil Kid.

IZ JUGOSLAVIJE

Dopisnik jugoslovanske poročevalke agencije «Tanjug» javlja, da je jugoslovanska trgovinska delegacija, ki ji predseduje minister Jakšić, priredila v Parizu svečano večerjo na čast francoski trgovinski delegaciji. Večerji je prisostvoval z visokimi uradniki jugoslovanskega poslanstva tudi jugoslovanski poslanik v Parizu Marko Ristić.

Armijako vojaško sodišče v Sarajevu je razpravljalo proti večjemu številu pomagačev četniške skupine Save Derikona, ki je v letošnjem maju izvršila vrsto zločinov in umorov v sarajevskem in srednjem okraju. Sodišče je obtoženo Medjo Gavriča, Dušana Gavriča, Stefana Gavriča in Mirka Gavriča iz vasi Kostorac, Rista Papaza iz Kaseloda, Rista Jankovića iz vasi Oajeka, Bogdana Njevanovića iz Budiša, Radica Zagarovića iz Vogosča in Dragotina Vršića iz Reljeva obsele na smrt z ustrelitvijo z vsemi zakonitimi posledicami. Na razpravi so ugotovili, da so obtoženci že med okupacijo podpirali s hrano in jim mnogobli izvrševanje zločinov. Bratje Gavrići so imeli 11. maja t. l. zgodaj jutraj na Igman planini sestanek s četniško skupino Rada Njege in Gjura T-govića. Na sestanku so se domenili za skupne akcije in umore svojih nasprotnikov.

V bližini Vidbana, središča premožnih rudnikov v Transvalu (Južna Afrika), so našli raziskovalno premožna na sledovce kremenca, ki je vseboval zlato. Poskusi so pokazali, da gre za zelo bogato zlato šilo. Premogovniki v Vidbani, ki leži 110 km vzhodno od Johannesburga, dajejo nad polovico celotne proizvodnje premoga v Južni Africi. Ravnatelji rudnikov so se delj časa domnevali, da so na tem področju ležala zlata.

Pred tridesetimi leti so v Chalepu (Suzex) v jugovzhodni Angliji kot volilo družine Craft ustanovili šolo za pohabljenе otroke. Ustanoviteljica je bila gospa C. W. Kimmins, ki je danes tašna tajnica ustanove. Šola je bila pionirska; njeno metodo (istočasno zdraviljenje in učenje) je kasneje sprejele tudi druge šole. Glavni namen Craftove šole je vgojiti in urjenjati pohabljenih na način zdravih otrok, da kasneje lahko vstopijo v šoljenje razviti ljudje. V šolo sprejemajo otroke vseh starosti. Običajno ostajajo v njej do šestnajstega leta; nekateri jo zapuščajo prej, če so prišli vanjo že zgodaj. Šola ima dva ločena oddelka: enega za deklice, drugega za dečke; v obeh pa je način zdravljenja in učenja enak. Vse oddele je zaključena šola, ki ima svojo bolnišnico, prostore za umetno lučjo, šolske prostore, delavnice, itd. Osnova zdravljenja je sonce in sveži zrak. Slika kaže šolsko delavnico. V

šolstvu izdelujejo dečki pod nadzorom učitelja vojaške koeve, dečka v osrednji na popravljalni berle. Otroci popravljaljo tudi manjše okvare zdravniških instrumentov.

«Parker sem», mu je odgovoril znani glas na drugem koncu žice. Psmith je radostno vzkliznil, kot da bi ga veselo presenetili. «Oh, prijatelj Parker! Kako lepo to je! Kako se torej počutite? Ali ste se vrnili zdravi domov, sinček? Zal mi je bilo, da sem moral oditi in pustiti vas samega, toda nekje so me pričakovali. Toda kakaj ste se poslužili vendar telefona? Zakaj niste prišli k meni na obisk? Šaj veste, da ste vedno dobro došli! Prosim vas, naročite taksi in pridite.»

Parker mu na to ni niti odgovoril; dejal je nasprotno: «Gospod Waring bi rad govoril z vami.»

«Kdo, prijatelj Parker?» «Gospod Stewart Waring.» «Slaavl lastnik hiš v Pleasant Streetu?»

Na drugem koncu žice je nastala tišina.

«Torej», je nadaljeval Psmith, «kaj misli ta-le gospod ukrepati, da uredi njihovo željo?»

«Prosim me je, da vam povem, da ga boste našli jutri ob dvanajstih v njegovem uradu, v Nassau Streetu, Morton Building.»

Psmith je tihsilni z jezikom, kot da bi mu bilo žal.

(nadaljevanje prihodnjico)

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

«Habi» je dejal.

Če nočemo imeti podivjane mladine, jo moramo vzgajati

«Zdal je pravi čas, da se osvobodite slabe preteklosti in pričnete z novim življenjem. To so besede angleškega trgovinskega ministra sira Stafforda Crippsa 4.000 delegatom, ki so se zbrali na sestanku mladinskih metodističnih klubov. Skoraj stototno je na nekem drugem sestanku maršal Montgomery dejal: «Mladina bo morala nadaljevati začeto delo. Pa bo sposobna izvršiti ga, mora imeti potrebno izobrazbo.»

Angleška vlada je takoj posrebela za izobrazbo mladine. Doslej so deklice in dečki morali obiskovati šolo do izpolnjenega 14 leta. Ker je pa mnogo mladih ljudi, ki so ukabeljni, so ustanovili večerne tečaje.

Angleški parlament je pred nedavnim stavil predlog o izdaji zakona, ki predpisuje obvezno počenje šol z zmanjšanim urnikom. V Angliji in Walesu bi bilo približno 1 in pol milijona deklice in dečkov, ki bi morali posesti tečaje. Točni datum, kdaj bo zakon stopil v veljavo, še niso določili.

Sola bi bila en dan ali dvakrat po pol dni na teden. Tako bi obiskovali druge dneve lahko dečki v različnih službah; plačo bi morali dobiti tudi za šolske dneve. V posebnih primerih bi bilo tudi dovoljeno, da dovršijo šolsko leto v osmih tednih ali dvakrat po štiri tednih.

Tečaj ne bodo šole v takšnem pomenu besede, kakor so jih otroci doslej poznali. Vedna otrok je pri 14 letih vesela, da se lahko iznebi šole in si poišče zasebnik. Zato bo glavni namen tečajev dajati mladini smernice za zdravo življenje, razvijati njene sposobnosti, spoznavati druge narode in dežele, poučiti jo o nacinu vlade v domovini ter vzpodbujati k poštenosti in strpnemu vedenju do sojudi.

Delo, ki ga bodo izpolnjevali učenci, bo običajno imelo zvezo z njihovim poklicem ali pa stvarjo, ki jih posebno zanima. Učence n. pr. lahko ima posebno zanimanje za španski jezik, kar ima trdika, pri kateri je uslužben, trgovske slije z Južno Ameriko, ali kar želi študirati špansko zgodovino ali literaturo. Dekle n. pr. se želi naučiti kuhe, kar se namerava omotiti, ali pa hoče postati kuharica. Če učenec želi postati stavbenik, strojniak ali trgovec ter se hoče poglobiti v študij, ki je s tem v zvezi, lahko temu posveti le pet solskih ur izmed osmih ur na teden. Ostale ure ure so posvečene splošni izobrazbi, telesni vzgoji in podobnemu.

Val predmeti so učencem prika-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

Zgodovinsko najpomembnejši in istobasno najbogatejši češki arhiv je bil arhiv Češke krona, ki je obsegal okrog 3.000 na starem pergamentu pisanih listin, ki so bile lasti čeških kraljev in čeških deželnih stanov. Najstarejše listine in dokumenti so izvirali iz 12. stoletja. Ti arhiv je skupno z zgodovinskimi zlatimi simboli čeških kraljev predstavljal del zaleda srednjeveške češke države in je hkrati tudi zgradbo tisoletne samostojnosti. Znakba arhiva v Pragi je sicer ostala ne-

zropan arhiv Češke krona

JULIJSKA KRAJINA

VISJE SODIŠČE ZVU

PREDSEDNIK SEŽANSKEGA OSVOBODILNEGA ODBORA

obsojen zaradi kršitve zaveznškega proglasa

Trst, 11. junija

Visje sodišče ZVU pod predsedstvom majorja D. M. Mc Colma, je včeraj dopolnil obsojilo na tri mesece zapora Miroslava Pušića, predsednika sežanskega osvobodilnega odbora.

Pušić je bil obtožen, da je prekršil proglas št. 1 ZVU, in sicer s tem, da je v Sežani 20. marca 1946 kot predsednik krajevnega osvobodilnega odbora podpisal in izvedel ukaz, ki ga je izdelal kulturni odsek za javno vzgojo, ne da bi prejel zato kakšno koli izvršno oblast s strani ZVU. Na podlagi tega ukaza, ki ga je izdelal nek Nuša Bučar, so učenici 5., 6., 7. in 8. razreda v Sežani in pripadajočem okrožju odšli 21. marca, da so izvedli pogoditev na bližnjih izsekanih predelih.

Med pričami, ki jih je predlagala obtožba, je policijski komisar dr. Glavinski, ki je po izpovedi, da ni mogel izslediti Bučarjevega dejala, da je Pušić takoj po aretaciji priznal, da je podpisal ukaz in se opravičil, rekoč, da ni imel nobenega namena prekršiti s tem zaveznškega ukaza. Med pričanjem je Pušić priznanje znova potrdil.

Odvetnik Angleto je med obrambnim govorom dodal, da je obtožbenec kmal malo izbraten, ki je imel za primerno podpisati ukaz, ki mu ga je predložila Bučarjeva, v zvezi z najnovejšo in potrebo pogoditve. Zahteval je zanj oprostitev ali kazni, ki ne bi bila višja od sode, ki jo je Pušić prejel v preiskovalnem zaporu.

Poljedelske pogodbe

Trst, 11. junija

Poljedelski oddelek ZVU sporoča: z Ukazom št. 141 ZVU, ki bo objavljen v prihodnjem službenem listu, je zakon o podaljšanju poljedelskih pogodb razširjen tudi na področje «A». Omenjeni Ukaz pojasnjuje med drugim sledeče:

«Poljedelske pogodbe za polovico in pridelek, delno kolonostvo, soudeležbo in posojilo poljedelcem neposrednim obdelovalcem, tudi če so združeni v organizaciji, ki zapadejo v poljedelski sezoni 1944-45 ali pozneje, so podaljšane do konca poljedelskega leta, ki sledi prekinitvi